

HØRINGSFORSLAG TIL REGULERING AV OG ADGANG TIL Å DELTA I FANGST AV KONGEKRABBE I KVOTEREGULERT OMRÅDE ØST FOR 26°Ø M.V. I 2018

Nordkalottfolket er et landsdekkende politisk parti, med 3 representanter på Sametinget. Vi jobber for likeverdighet mellom samer, og likeverdighet mellom samer og andre folk, og har betydelig fokus på næringspolitikk. Vi ber Fiskeridirektøren hensynta våre synspunkter i reguleringen av kongekrabbefiske.

Krabbefisket er blitt viktig for bosetningen ved havområdene i Østfinnmark. Vi har fått en vekst i antall båter og bosetning i fiskeriavhengige bygder. Fangst av krabbe har styrket grunnlaget for den sjøsamiske bosettingen og kulturen, og vi ser at mange små bygder har fått en vekst i aktivitet og antall innbyggere.

Vårt hørings svar er slik at vi har svart på de punktene som vi har innvendinger mot. Vi har først satt fiskeridirektørens forklaring, så fiskeridirektørens spørsmål, så har vi gitt vår hørings svar under på hvert punkt.

4.1.3 TILLEGGSKVOTER

Fiskeridirektøren foreslår at reguleringen av tilleggskvotene videreføres, men ønsker å be om innspill på om andelen skadede krabber et fartøy kan lande per uke bør økes, til for eksempel 15 - 20 %. Det presiseres at avsetningen på skadede krabber av totalkvoten må stå i forhold til dette.

Fiskeridirektøren ber om høringsinstansenes syn på hvor høy andel skadede krabber et fartøy kan fange og lande, beregnet av fartøyets fangst av lytefri hannkrabbe per uke.

Nordkalottfolket mener tilleggskvoten på skadet krabbe ikke bør bli for høy. Dette kan gi aksept for å ta opp mer skadet krabbe som ellers ville kunne danne grunnlag for senere fangst. Hvis grensen er 20 %, og en fangst bare har 10 % innblanding av skadet krabbe, vil det friste å «lete opp» en del skadet krabbe for å komme opp mot maks tillat mengde skadet krabbe, altså 20 %. Nordkalottfolket kan allikevel akseptere at prosentandelen settes til 15 %. Dette ut fra erfaringer om hvor mye av krabben som fiskes, som er skadet.

4.1.4 OMSETNINGSKRAV

I Meld. St. 17 (2014-2015) ble det foreslått en ny modell for kvotetildeling på bakgrunn av at kongekrabbe i større grad skal fangstes av de som er negativt berørt av kongekrabben som bifangst i andre fiskerier.

Forslaget innebar at fartøyene får tildelt kvote basert på fartøyets 10 omsetning av annen fisk. Dette skal bidra til å styrke driftsgrunnlaget og lønnsomheten for det enkelte fartøy, og i tillegg forbedre grunnlaget for landanlegg og mottaksstasjoner som også er avhengig av annen fisk.

Det var også misnøye i næringen med at det stadig kom nye aktører i åpen gruppe som kun drev fangst av kongekrabbe.

Det ble foreslått en ny modell for kvotetildeling i samsvar med Meld. St 17 (2014-2015) i høringen for regulering av fangst av kongekrabbe i 2016, og høringsinstansene var positive, men uenige om

hvordan kvotestigen skulle se ut.

Den nye modellen for kvotetildeling fikk virkning fra 1. januar 2016, jf. kvotestigen som vist i tabell 3. Denne kvotestigen var et kompromiss mellom Sametinget, Norges Kystfiskarlag og Bivdi som ønsket en lavere grense for hel kvotefaktor, og de øvrige høringsinstansene som ønsket en høyere grense for hel kvotefaktor. Kvotestigen ble grundig debattert i forbindelse med høringen for kongekrabberegulering i 2017, men kvotestigen ble videreført med samme omsetningskrav i 2017 som i 2016. Det ble signalisert at omsetningskravet kunne øke fra 2018.

Stortinget tok ikke endelig stilling til kvotestigen, men i henhold til Stortingets anmodningsvedtak skal det vurderes et omsetningskrav på 200 000 kr for hel kvote i denne høringen.

Vi ser at sammenliknet med gjeldende omsetningskrav vil et omsetningskrav på 200 000 kr for hel kvote bety at 79 færre fartøy får hel kvote basert på fangst per 27. september 2017. Summen av kvotefaktorer utgjør da 486,45, noe som innebærer en reduksjon på 63,3 kvotefaktorer sammenliknet med antall kvotefaktorer per 27. september (tabell 2).

Den reelle reduksjonen vil antakelig bli lavere siden det ennå gjenstår tid å kvalifisere seg på.

Fiskeridirektøren ber om høringsinstansenes syn på kvotestigen, og på hvor høyt omsetningskravet bør være.

Nordkalottfolket mener det i utgangspunktet bør være et aktivitetskrav til de som fangster kongekrabbe.

I kvoteområde for kongekrabbe har det i lang tid vært en tradisjon at det drives fiske og fangst i kombinasjon med andre næringer. Kongekrabben har gitt ny rekruttering til fiske og fangstnæringen, og det er positivt at det er mulig for de som bor i lokalområdet, har mulighet til å tjene ekstra penger av det naturen gir. Kongekrabben er en ny art som er kommet til vår landsdel. Den har skapt utfordringer, og det er naturlig at de som har hatt utfordringene med den, også er de som får høste av den. Det er bestemt at vi skal høste den som en ressurs i kvoteområdet og folket i området har tilpasset seg denne nye arten. Dette har gjort at det har vært positiv vekst og aktiviteten på havet har øket.

Hvis aktivitetskravet øker, vil mange av de som driver krabbefangst i kombinasjon med andre næringer eller som eneste levevei, miste muligheten til å livnære seg av havet. Dette undergraver de tradisjonelle næringsformene langs kysten, hvor kombinasjonsnæring (kombinasjon av fiske, fangst, landbruk og utmarksnæring) var avgjørende for å overleve, og ha årlig virke og bosetning i fjorden.

Ved en økning i aktivitetskravet, vil de som klarer aktivitetskravet få styrket sitt driftsgrunnlag. Dette gir økt ensretting og vil ikke dette føles som positivt i alle de små samfunnene i kvoteområdet, når mange båter forsvinner og personer flytter.

Krabben har skapt stor aktivitet i kvoteområdet, små bygder og tettsteder har fått oppsving og kystkulturen blomstrer. Å øke aktivitetskravet nå, vil være å slå beina under kystsamfunnene igjen. Etter at folk i området har tapt retten til å livnære seg av fiske, er presset av gruvedrift og oppdrett, vil det være rettferdig at de har rett til å fange kongekrabbe uten økt aktivitetskrav.

Det er i dag et aktivitetskrav på 100 000 kr for å få full krabbekvote. Dette har folk i kvoteområdet tilpasset seg. Denne grensen må derfor ikke økes.

4.2 FARTØY FRA VEST-FINNMARK (UNNTATT MÅSØY)

De siste årene har både NFD og Fiskeridirektoratet mottatt innspill om at også fartøy fra VestFinnmark bør få adgang til å fangste kongekrabbe i kvoteregulert område, og dette har også vært tema i tidligere høringer. Det vises til at fiskere også er plaget med kongekrabben i VestFinnmark, og i tillegg utøves det periodevis et intensivt desimeringsfiske i områder i VestFinnmark som er til fortregning for utøvelsen av andre tradisjonelle fiskerier. Dette uten at det frie kongekrabbefisket i Vest-Finnmark gir muligheter som kan sies å kompensere for ulempene. Det er videre erfart at forskjellen i driftsmulighetene for fartøyeiere fra VestFinnmark og Øst-Finnmark har medført en uheldig situasjon, ved at fartøyeiere flytter fra vest til Øst-Finnmark for å forbedre sitt driftsgrunnlag. Det er derfor behov for å vurdere om også fartøyeiere fra Vest-Finnmark skal gis adgang til den kvoteregulerte fangsten i Øst-Finnmark. Fiskeridirektøren legger til grunn at grensen for kvoteregulert område ikke endres, men at vilkårene for deltakelse i åpen gruppe i kvoteregulert område endres til å også inkludere merkeregistrerte fartøy i hele Finnmark mellom 6-15 meter største lengde og fartøyeiere ført i fiskermanntallet i hele Finnmark. Det er per 2. oktober 193 merkeregistrerte fartøy i Vest-Finnmark (unntatt Måsøy) med en største lengde mellom 6 til 15 meter, hvorav 6 allerede har deltakeradgang i lukket gruppe. Det forventes at det vil komme inn flere fartøy enn de 193 som per i dag kan kvalifisere seg. Det er 350 personer registrert i fiskermanntallet i Vest-Finnmark (unntatt Måsøy) per 2. oktober, fordelt på 268 på blad B og 82 på blad A

Fiskeridirektøren ber om høringsinstansenes syn på om vilkårene for å delta i åpen gruppe bør endres slik at fartøy fra hele Finnmark kan delta i fangst av kongekrabbe i kvoteregulert område.

Nordkalottfolket mener det ikke bør åpnes for at fartøy fra Vest-Finnmark skal adgang til å fangste krabbe i kvoteregulert område. I dag forvalter man etter et prinsipp at de som er plaget med krabbe, er de som skal få adgang til å fangste den. Det hevdes at også de i Vest-Finnmark er plaget med krabbe. Dette medfører ikke riktighet. Hadde det vært slik at det er så mye krabbe i området at det er til hinder for å fiske etter annen fisk, ville det ha vært lønnsomt å fangste krabbe og det ville vært positivt for de som fisker i området.

Det pågår en del desimeringsfiske i Vest-Finnmark, men det meste pågår i Måsøy kommune. Fiskere fra Måsøy har allerede tilgang til å fangste krabbe i kvoteregulert område. i Vestfinnmark er det ikke like stor aktivitet med fangst av Krabbe, og det er lite til plage for de som fisker etter annen fisk.

At fiskere flytter for å få rettigheter vil man ikke bli kvitt med å flytte grensen. Da flytter man bare problemet. Båter i Vest-Finnmark må ikke få tilgang til å fiske kongekrabbe, åpner man for dette, vil det si det samme som om man går bort fra prinsippet om at de har utfordringene med krabbe er de som skal få fangste på den.

4.3 FREDNINGSPERIODE

På dialogmøtet i Vadsø ble det fremmet forslag om å forby fangst av kongekrabbe i perioden med skallskifte og lav kjøttfylde. Forslaget ble fremmet for å beskytte krabben som er mer sårbar under skallskifte, samt for å sikre at den krabben som selges ut i markedet er av tilstrekkelig god kvalitet. Som et kompromiss var det enighet på møtet at april i så fall vil være det mest hensiktsmessige perioden å stenge kvoteregulert område for fangst. Det understrekes at det likevel vil bli en stengning i august/september da HI foretar sine bestandsundersøkelser og Fiskeridirektoratet utfører opprenskningstokt.

Fiskeridirektøren ber om høringsinstansenes synspunkt på det bør være stengt for fangst i kvoteregulert område i perioden 1. april til og med 30. april

Nordkalottfolket er enig i at krabben bør fredes i den tiden den skifter skal og har lite matinnhold. Dette for å hindre at krabbe blir skadet, men også at det kommer for mye krabbe med dårlig kvalitet på markedet.

Vi mener det at fredningstiden bør økes ytterligere, fra 1. mars til 30. April.

4.4 KRAV TIL FLUKTÅPNING I TEINER I KVOTEREGULERT OMRÅDE

I den kvoteregulerte fangsten etter kongekrabbe er det fokus på å fange store hannkrabber. Hannkrabber under kommersielt ønsket størrelse og en varierende andel hunnkrabber er imidlertid ofte i flertall i fangstene. Dette medfører et merarbeid for fisker, gjennom manuell sortering og gjenutsetting på havet.

Denne prosessen gir også en risiko for at krabbene kan skades, og det vil det ta flere år før bein/klør er regenerert. I tillegg fremstår også høy teinevekt, som følge stor fangst av mye uønsket krabbe, som en årsak til tap av teiner ved avsliting.

Utfordringen med skadede kongekrabber i kvoteregulert område bekreftes gjennom HIs årlige tokt. Tall fra 2016 viser at ca. 20 % av krabbene i fjordene er skadet, mens på åpne havområder (Østhavet) er tallet 12.7 %. Resultat fra toktet i 2017 er under bearbeiding og er ikke klar ennå, men det kan se ut som om nivået ligger på noenlunde tilsvarende nivå.

Det kan naturligvis være sammensatte årsaker til at kongekrabbe skades, men en av årsakene er utvilsomt håndtering av hvert enkelt individ som er uønsket i teinen, gjennom løsriving og sortering. I 2004 gjennomførte HI forsøk (Salthaug, A. og Furevik, D.M. 2004) med bruk av fluktåpninger i kongekrabbeteiner (den gang kalt seleksjonsringer) med det formål at kongekrabbe under minstemål skulle skilles ut under ståtiden. Forsøket viste at dette ville være en svært fordelaktig løsning for utøvelsen av kongekrabbefangst, noe som ble formidlet til fiskeflåten. Det ble den gang vurdert slik at dette kunne følges opp tilfredsstillende uten å innføre et påbud om fluktåpninger. Resultat fra registreringer på teiner som tas opp under den årlige opprensingen av tapte fiskeredskaper viser imidlertid at under 50 % av teinene har fluktåpninger, og enkelte år er det ned mot 30 %.

Fluktåpningene er registrert med en diameter i intervallet 120 – 160 mm.

På bakgrunn av dette kan det spørres om det nå bør innføres et påbud om fluktåpninger, samt at det bør angis et krav til hva diameteren i fluktåpningene bør være, for å redusere forekomsten av skadd kongekrabbe. HI gjennomførte sommeren 2017 nye forsøk med fluktåpninger ut fra det gjeldende minstemål på kongekrabbe. Forsøkene viste at fluktåpninger vil kunne redusere forekomsten av skadet krabbe. På bakgrunn av HIs rapport ser vi det som en hensiktsmessig løsning at det stilles krav til å montere fire fluktåpninger, herav minst to på hver motstående side uten inngang. For mer informasjon om HIs tokt sommeren 2017, se vedlagte rapport. Det foreligger ulike minstemål for hannkrabbe (130 mm) og hunnkrabbe (120 mm), og det kan dermed spørres om det bør være krav til to ulike størrelser på fluktåpninger.

Erfaring og forsøk viser imidlertid at «fluktønske» i sterk grad styres av om det er tilgjengelig mat/agn i teinen og dermed teinens ståtid. Dette kan i stor grad reguleres av fisker selv. Hunnkrabbekvote er et relativt nytt element i kvotesystemet for kongekrabbe. Interessen har vært noe varierende og kvoten utgjør for 2017, bare ca. 7 % av volumet. Med den mulighet til selvregulering fisker har med ståtid i fiske etter hunnkrabbe, foreslår vi bare ha krav til én størrelse fluktåpninger, som er tilpasset fiske etter hannkrabbe. Vi foreslår på denne bakgrunnen at fluktåpningene er sirkulære med en minste indre diameter på 150 mm.

Fiskeridirektøren foreslår følgende endring i forskrift 22. desember 2004 nr. 1878 om utøvelse av fisket i sjøen (utøvelsesforskriften) §33: I teiner som er satt ut til kongekrabbe skal det være minst fire sirkelformede fluktåpninger med minste indre diameter på 150 mm. Det skal være minst to fluktåpninger på hver motstående side uten inngang. Disse skal monteres i nedre kant, men ikke høyere enn en stolpe fra bunnrammen.

Nordkalottfolket er enig i et krav om fluktåpninger på teiner ved fangst i kvoteregulert område. Vi mener kravet til åpning bør være minst en åpning på hver side uten inngang og indre diameter bør være minst 140 mm. Småkrabbene vil ikke krype ut av teinene før det er fritt for agn. Erfaringsmessig vil krabben bruke kort tid til å krype ut av teinen selv med to fluktåpninger. Det bør settes et krav til minimum diameter som gjør at det blir en passe innblanding med stor hunnkrabbe sammen med voksen hannkrabbe. Erfaringsmessig vil minimum diameter på flukthull på 140 mm være passe.

4.5 LEVERING AV KONGEKRABBE UTENFOR KVOTEREGULERT OMRÅDE

NFD har mottatt innspill fra mottak som ligger utenfor kvoteregulert område, og som ønsker å motta kongekrabbe fra kvoteregulert område. Som kjent må kongekrabbe fanget i det kvoteregulerte området landes innenfor kvoteregulert område, eller i Skarsvåg i Nordkapp kommune. Dette har sin bakgrunn i den overordnede målsetningen om at de som var mest berørt av problemene knyttet til bifangst av kongekrabbe, skulle få et supplerende driftsgrunnlag. Et annet moment er økt fare for spredning av kongekrabbe utenfor kvoteregulert område, da krabbe skal transporteres og kan bli sortert ut og kastet på havet. Det ligger også kontrollhensyn bak, da det er en kjent problemstilling at kongekrabbe fra kvoteregulert område omskrives til krabbe fra utenfor kvoteregulert område. 14 Anlegg som ligger utenfor kvoteregulert område har til nå ivaretatt dette ved å kjøpe krabbe via bil, som mobile mottak. På samme måte bruker mange anlegg i kvoteområdet bil som mottak for krabbe som landes både i og utenfor kvoteregulert område.

Fiskeridirektøren ber om innspill på om det bør tillates levering av kongekrabbe fra kvoteregulert område til mottak som ligger utenfor kvoteregulert område.

Nordkalottfolket mener at krabbe som er fanget i kvoteregulert område, ikke skal kunne ilandføres utenfor kvoteregulert område.

Det vil bli nærmest umulig å føre kontroll med om krabben er fisket i kvoteregulert område, eller om den er fanget utenfor kvoteregulert område. Ut fra kontrollhensyn bør det ikke tillates at krabben landes utenfor kvoteregulert område.

Vi håper våre synspunkt blir hensyntatt.

Med hilsen
Nordkalottfolket

(sign.)
Tor H. Mikkola, Finnmark
Fiskeripolitisk talsmann

(Sign.)
Lasse Lyngmo, Troms
Fiskeripolitisk talsmann